

Den **digitala** kampen

Autonoma rörelser på nätet

Lisa Kaati (red.)

Lisa Kaati (red)

Den digitala kampen

Autonoma rörelser på nätet

Bild/Cover: infogram.com

Titel	Den digitala kampen
Title	Autonoma rörelser på nätet The digital fight
Rapportnr/Report no	Autonomous milieus on the internet FOI-R--4592--SE
Månad/Month	Maj
Utgivningsår/Year	2018
Antal sidor/Pages	47
ISSN	1650-1942
Kund/Customer	Justitiedepartementet
Forskningsområde	1. Beslutsstödssystem och informationsfusion
FoT-område	
Projektnr/Project no	A68002
Godkänd av/Approved by	Johan Söderström
Ansvarig avdelning	Försvars- och säkerhetssystem

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

I den här rapporten presenteras analyser som gjorts inom ramen för det uppdrag regeringen har gett till Totalförsvarets forskningsinstitut (Ku2016/01373/D – ”Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda”).

Syftet med rapporten är att ge en inblick i några av de svenska autonoma miljöernas digitala närvaro. Rapporten beskriver dels några av de rörelser och ideologier som brukar kallas autonoma och dessa rörelser digitala närvaro. Vidare redogör vi för några av de mest förekommande aktionerna och handlingarna som kopplas samman med autonoma grupperingar, exempelvis demonstrationer, blockader, vandalisering, fritagning samt uthängningar av framför allt anhängare av nationalistiska grupper. Rapporten tar också upp de autonoma gruppernas tankesätt kring teknik och säkerhet, deras relation till polisen samt kvinnors roll i rörelsen. Avslutningsvis diskuteras frågan om vem som lockas till dessa rörelser och ett resonemang förs om skillnader och likheter mellan de autonoma grupperna och andra extrema grupper, där vi konstaterar att extrema grupper kännetecknas av bland annat intolerans gentemot meningsmotståndare.

En slutsats av våra analyser är att autonoma gruppers digitala närvaro är svår att studera, eftersom det finns en stor mängd olika grupperingar med olika ideologiska inriktningar samtidigt som de är tekniskt kunniga och har en tydlig vilja att vara anonyma.

Nyckelord: våldsbejakande extremism, propaganda, antifascistiska rörelser, antifa

Summary

This report presents research carried out within the project (Ku2016/01373/D - *Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda*) that has been assigned to the Swedish defence research agency by the Swedish Government.

The purpose of this report is to provide insight into the digital presence of some of the major Swedish autonomous environments. We describe some of the movements and ideologies within the autonomous movement and their digital presence. Furthermore, we describe some of the most common actions associated with autonomous groups, including demonstrations, blockades, vandalism, deliberations, and disclosing of identities of supporters of nationalistic movements. The report addresses how autonomous groups think about online security, their relationship with the police authority, and the role of women. Finally, we discuss the question of who is attracted to these movements and differences and similarities between the autonomous groups and other extreme groups. We conclude that extreme groups are characterized by, for example, intolerance towards opponents.

A more general conclusion of our analysis is that autonomous groups are difficult to study since there are many different movements and ideologies and at the same time they are highly technically skilled and have a willingness to be anonymous.

Keywords: violent extremism, propaganda, antifascist movements, antifa

Innehållsförteckning

1	Översikt	7
1.1	Om arbetet.....	7
1.2	Rapportens struktur.....	7
1.3	Rapporten i korthet.....	8
2	Inledning	10
2.1	Etik och analys av data från sociala medier.....	11
2.2	Definitioner och avgränsningar.....	12
2.2.1	Våldsbejakande extremism.....	12
3	Autonoma rörelser	13
3.1	Autonoma rörelser och ideologier.....	13
3.1.1	Husockupationsrörelsen.....	14
3.1.2	Anarkism.....	14
3.1.3	Syndikalism.....	15
3.1.4	Antifascistiska rörelser.....	15
3.1.5	Utomparlamentariska rörelser.....	15
3.1.6	Miljöfrågor.....	16
3.1.7	Djurens rättigheter.....	16
3.2	Aktioner och handlingar.....	18
3.2.1	Demonstrationer, protester, blockader och kravaller.....	18
3.2.2	Skadegörelse och vandalisering.....	19
3.2.3	Bomber och explosiva ämnen.....	19
3.2.4	Hot och trakasserier.....	21
3.2.5	Infiltration och efterforskningar.....	21
3.3	Symboler.....	22
4	Autonoma rörelser i Sverige	25
4.1	Autonoma rörelsers digitala närvaro.....	25
4.1.1	AFA.....	25
4.1.2	Syndikalistiska ungdomsförbundet.....	26
4.1.3	Djurfront.....	26
4.1.4	Allt åt alla.....	27
4.1.5	Informationsportalen Gatorna.....	27
4.1.6	Aktuellt Fokus för arbetarklass.....	29
5	Utmärkande fenomen	31
5.1	Teknik och säkerhet.....	31

5.1.1	Digitala kanariefåglar	31
5.2	Nazispotting och uthängning.....	32
5.3	Snuthat och golare	33
5.3.1	Våld mot poliser	34
5.3.2	Golare har inga polare	35
5.4	Brevväxla med en fånge	37
6	Kvinnors roll i autonoma miljöer	39
6.1	Kvinnliga förebilder	39
6.2	Kvinnliga skribenter.....	40
7	Vem lockas?	42
8	Slutord.....	45

1 Översikt

Denna rapport utgör den fjärde delredovisningen i det uppdrag regeringen gett till Totalförsvarets forskningsinstitut (Ku2016/01373/D - Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremistisk propaganda). Målet med den här rapporten är att ge en bild av svenska autonoma rörelsers närvaro i den digitala världen.

Analyserna i rapporten är av etiska och juridiska skäl begränsade till sådant material som är öppet och tillgängligt för alla, och således går att ta del av utan någon form av inloggning eller medlemskap. Detta innebär att det material som analyseras inom ramen för projektet är begränsat, eftersom en stor del av spridningen av våldsbejakande extremistiskt material sker i skyddade miljöer där medlemskap krävs.

1.1 Om arbetet

Rapporten är författad av Lisa Kaati och Nazar Akrami. I arbetet med rapporten har även Amendra Shrestha, Milan Obaidi, Johan Fernquist, Björn Pelzer, Magnus Sahlgren och Tim Isbister bidragit. Innehållet i rapporten är granskat av Katie Cohen.

1.2 Rapportens struktur

Rapporten är strukturerad enligt följande: i inledningen förklaras syftet med rapporten och vissa nyckelbegrepp definieras. Kapitel 3 beskriver kortfattat några olika ideologier som ryms inom begreppet autonoma rörelser, några av de olika tillvägagångssätten som används av de olika autonoma rörelserna i deras kamp och slutligen några av de symboler som används. Kapitel 4 fokuserar på autonoma rörelser och deras närvaro på internet i Sverige. I kapitel 5 lyfter vi fram några av de fenomen, som vi tycker är specifika för de digitala miljöerna vi studerat. I kapitel 6 tar vi upp kvinnors roll i autonoma miljöer och i kapitel 7 resonerar vi om vilken typ av individer som lockas till extrema miljöer. Avslutningsvis finns några tankar och slutord i kapitel 8.

1.3 Rapporten i korthet

- Den digitala miljön blir en allt viktigare arena för mänsklig kommunikation. Genom att analysera digitala miljöer kan vi skapa oss en större förståelse för hur tankegods sprids inom olika grupper.
- Vi använder oss av begreppet autonoma miljöer som ett gemensamt namn för all radikal utomparlamentarisk vänsterpolitik samt djur- och miljörörelser.
- Vi använder oss av begreppet *våldsbejakande autonomism* för att beteckna ideologier baserade på föreställningen att det finns en förtryckt grupp som med våld behöver försvaras mot en förtryckande grupp.
- De autonoma miljöernas närvaro i digitala miljöer är svår att studera, då det finns en stor mängd olika grupperingar och nätverk som alla har olika mål och man använder olika medel för att nå sina mål.
- De antifascistiska rörelserna benämns ofta med samlingsnamnet **Antifa**.
- Under 2017 skapades ett nordiskt autonomt nätverk – **Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA)** med målet att bland annat genomföra gemensamma aktioner.
- De autonoma miljöerna har en hög teknisk kompetens och använder sig av avancerade tekniska lösningar som exempelvis krypterad kommunikation. Betalningar sker i olika former av kryptovalutor.
- Det finns ett utbrett hat mot poliser i några av de autonoma miljöerna och det förekommer rapporter om genomförda våldsdåd mot poliser.
- Medlemmar i Nordiska motståndsrörelsen (NMR) som deltar i demonstrationer och samlingar hängs ut av antifascistiska rörelser genom publicering av namn, fullständigt personnummer och bild. Även arbetsgivare och telefonnummer till arbetsgivaren publiceras.

- Att stötta personer i de antifascistiska rörelserna som sitter i fängelse anses viktigt. Detta görs exempelvis genom att man uppmanar till brevväxling, men också genom att man visar sitt stöd i form av tryck på kläder och klistermärken.
- Det finns ett flertal kvinnor som lyfts fram och blivit förebilder i de autonoma rörelserna men det är framför allt män som är aktiva i de digitala miljöer vi studerat.
- Både individfaktorer och sociala faktorer är viktiga för att förstå varför vissa väljer att ansluta sig till en extrem våldsbejakande ideologi.

2 Inledning

I den autonoma miljön finns individer, grupper och nätverk som verkar för ett klasslöst och ekonomiskt jämlikt samhälle. I många fall är autonoma grupperingar också antiparlamentariska, vilket innebär att man anser att politiska förändringar skall göras genom *direkt aktion* av de berörda istället för att beslutas och genomföras av politiska organ såsom regering, riksdag och kommunfullmäktige. Inom den autonoma miljön finns grupper som är emot politikernas sätt att hantera frågor som arbetsrätt, miljö, banker och ekonomi men det finns också grupperingar som fokuserar på sakfrågor som rasism, miljö eller djurens rättigheter.

Protester och demonstrationer är kanske det som är mest sammankopplat med den autonoma miljön. Ett exempel på en uppmärksam och våldsam demonstration är det G20-möte¹ som hölls i juni 2017 i Hamburg, där en stor mängd demonstranter samlades för att protestera. Runt 20 000 poliser arbetade med demonstrationerna, som urartade och slutade med att våldsamma demonstranter kastade smällare och flaskor mot poliserna.² Detta ledde till våldsamma upplopp och till att runt 500 poliser skadades och nästan 400 personer omhändertogs eller greps av polis.³

En av de största händelserna i den svenska autonoma miljön är det som går under namnet *Göteborgskravallerna*, som ägde rum inför EU-toppmötet i Göteborg år 2001. Demonstranter och aktivister hade våldsamma sammandrabbningar med polis och över 50 poliser och 90 aktivister skadades.

Under senare tid är Nordiska motståndsrörelsens (NMR) demonstration i Göteborg i september 2017 den händelse i Sverige som fått störst uppmärksamhet i media. Under den demonstrationen uppstod flera våldsamma konfrontationer dels mellan NMR-anhängare och polisen dels mellan, motdemonstranter och polisen. Polisen i Göteborg stöttades under demonstrationen av samtliga polisregioner i landet vilket innebar en extra kostnad för polisen på ”långt över 20 miljoner kronor”.⁴ I samband med demonstrationen anhölls 23 personer från NMR och 11 motdemonstranter ställdes inför rätta.⁵

¹ G20 samlar de största ekonomierna i världen och gruppens möte mynnar ut i gemensamma riktlinjer.

² Olofsson, D. Gerdfeldter, M., & Andersson, L. Våldsamma protester i Hamburg inför G20-möte SVT Nyheter 7 juli 2017

³ Alling, D. Dagen efter G20-mötet – borgmästaren i Hamburg möts av stor kritik Sveriges radio 9 juli 2017.

⁴ Lindström, E. Så mycket kostade polisinsatsen när NMR demonstrerade. Aftonbladet 2 oktober 2017.

⁵ Fahlander, M. & Marjomaa, J. Förundersökning mot NMR-demonstranter läggs ned. SVT Nyheter 15 december 2017.

Även svenska djurrättsaktivister har uppmärksammats på senare tid. I januari 2018 beslutade Länsstyrelsen i Västmanland att sex vargar i Kölstareviret i Västmanland skulle skjutas mellan den 2 januari och den 15 februari 2018.⁶ Beslutet ledde till bråk mellan jägare och aktivister, vilket föranledde att båda parter kontaktade polisen och anmälde varandra för misshandel och skadegörelse.⁷ Vi försöker i den här rapporten att ge en inblick i den svenska autonoma miljön och framför allt lyfta fram några fenomen som kan observeras i de digitala miljöerna vi studerat. Inom den autonoma miljön finns en acceptans för att göra motstånd eller utföra olagliga aktioner mot olika företeelser i samhället. Detta innebär inte att de grupper vi nämner i den här rapporten använder våld som metod eller ens stödjer våldsanvändning i teorin. Rapporten ska inte ses som en komplett översikt av de autonoma rörelser som finns i Sverige, eftersom de miljöer och fenomen som vi valt att beskriva här endast utgör ett urval.

2.1 Etik och analys av data från sociala medier

Inom ramen för projektet som denna rapport ingår i har vi undersökt text utan inhämtande av upphovsmännens samtycke. Texten till undersökningarna har producerats av en mängd olika skribenter som i många fall också är helt anonyma, vilket gör en samtyckesinhämtning i det närmaste omöjligt att genomföra. Dessutom är risken stor att en sådan inhämtning skulle medföra att de individer som väljer att samtycka inte skulle vara representativa för grupperna som undersöks. Vi studerar öppna forum, där det kan antas att de personer som väljer att publicera text är införstådda med att texten därmed blir tillgänglig för allmänheten. Ingen data har inhämtats från lösenordsskyddade sidor, privata Facebook-sidor, eller andra typer av webbsidor eller sociala medier, där användaren vidtagit åtgärder för att hålla upplagt material inom en sluten krets.

Data som laddas ned lagras i en kodad form som inte är reversibel. Detta innebär att det textuella innehållet inte sparas ned som det är, utan det enda som lagras är den information som krävs för att utföra automatiserad bearbetning och analys. Därmed minimeras risken för att enskilda individer eller deras åsikter identifieras. Kodningen består av så kallade vektorer, där utvalda egenskaper (även kallade features eller särdrag) som beskriver datan finns lagrade. Den automatiska databehandling som tillämpas minimerar behovet av mänsklig inblandning i processen, vilket i sin tur också minimerar inverkan på enskilda

⁶ Söderman, C. Sex vargar får skjutas i Västmanland i vinter. SVT Nyheter 28 september 2017.

⁷ Björkholm, F. Nytt bråk mellan jägare och aktivister under vargjakten. SVT Nyheter 2 februari 2018

individens integritet. Vi lagrar ingen information om individuella användare och deras användarnamn.

2.2 Definitioner och avgränsningar

2.2.1 Våldsbejakande extremism

Att studera våldsbejakande extremistiska grupper är inte helt enkelt. Detta beror framför allt på att vilka grupper, personer eller ideologier som anses vara våldsbejakande och extremistiska beror på vem det är som påstår att något är extremt. Även begreppet *våldsbejakande* kan vara problematiskt då det i flertalet ideologier ingår en beredskap att använda våld för att försvara vissa grundläggande värden. I den här rapporten nämns både miljöer, som har våldsbejakande inslag men också miljöer som inte alls är våldsbejakande. Syftet med den här studien är att öka förståelsen för de autonoma miljöerna och deras digitala närvaro. Begreppet *våldsbejakande extremism* används här för att beteckna ideologier som innefattar: 1) en uppfattning om att det föreligger en konflikt på samhällsnivå mellan olika grupper, 2) ett avståndstagande och en nedvärderande hållning gentemot minst en av dessa grupper, och 3) ett ideologiskt rättfärdigande av våld utanför det våldsmonopol som tilldelats vissa aktörer inom ramen för en demokratisk rättsstat.⁸

Det extremistiska i ideologin ligger enligt denna definition främst i utmanandet av samhällets gemensamma moraliska och juridiska begränsningar för när och hur våld får brukas. Det krävs också att det finns en "fiendegrupp" eller en nedvärderad grupp.

I rapporten använder vi oss av begreppet *våldsbejakande autonomism*⁹ för att beteckna ideologier baserade på föreställningen att det finns en förtryckt grupp som med våld behöver försvaras mot en förtryckande grupp. Hit kan, förutom den så kallade autonoma vänstern, även räknas våldsförespråkande miljö- och djurrättsaktivister, våldsamma demonstranter som protesterar mot kapitalism och globalisering samt antifascistiska motdemonstranter som det har rapporterats om i samband med radikalnationalistiska demonstrationer.¹⁰

⁸ Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer (2017), FOI-R-4392-SE

⁹ Karatzogianni, A., & Robinson, A., (2009) *Power, resistance and conflict in the contemporary world: Social movements, networks and hierarchies*. Routledge.

¹⁰ Se till exempel Jonasson, T., & Larsson, J., 25 personer frihetsberövade under nazistdemonstration. SVT Nyheter, 12 november 2016.

3 Autonoma rörelser

Det finns en mängd olika ideologier och rörelser i den autonoma miljön. Gemensamt för många av dessa miljöer är att anhängarna inspireras av socialistisk och anarkistisk teori och är emot kapitalismen som ses som roten till upprätthållandet av klassamhället.¹¹ De mest kända autonoma grupperna är tyska *Röda armé-fraktionen*, italienska *Röda brigaderna* och den baskiska separatistiska gruppen ETA. Medan de autonoma rörelserna började med engagemang i fackliga strider i framför allt Italien, har dagens autonoma rörelser utvecklats och innefattar mycket mer än bara antifascistiska fenomen.¹²

Våldsbejakande autonomism (motsvarande Säkerhetspolisens benämning den autonoma miljön) innefattar aktörer som agerar utanför och i opposition till dagens politiska system, varför miljön ibland också benämns den utomparlamentariska vänstern. Autonom vänster är ett brett begrepp som ofta används som ett gemensamt namn på all radikal utomparlamentarisk vänsterpolitik. I detta begrepp brukar ofta djur- och miljörörelser räknas in trots att dessa rörelser inte nödvändigtvis måste vara vänsterinriktade.

Det är svårt att uppskatta hur stor den våldsbejakande autonoma miljön är i Sverige och vilka digitala platser som ska räknas dit. I denna rapport har vi, istället för att försöka kartlägga alla miljöer som finns, valt att lyfta fram några olika digitala miljöer och ett antal fenomen som vi menar är utmärkande för den svenska autonoma miljön.

I nedanstående kapitel kommer några rörelser och grupperingar att beskrivas kortfattat, liksom några av de tillvägagångssätt som dessa grupper använder sig av i sina aktioner. Avslutningsvis visas några av de symboler som kopplas till de autonoma miljöerna.

3.1 Autonoma rörelser och ideologier

Vi kan lära oss en hel del om en ideologi genom att jämföra den med andra ideologier, på samma sätt som vi kan lära oss om individen bakom en extrem ideologi genom att jämföra individer från olika ideologier. Tidigare forskning har gjort sådana jämförelser mellan våldsbejakande nationalistiska, autonoma miljöer samt religiös extremism i form av islamistiska jihadistiska grupper.¹³⁻¹⁴

¹¹ Lundstedt, M (2016) Ung och extrem – om våldsbejakande vänsterextremism, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

¹² Katsiaficas, G. (2006). *The subversion of politics – European autonomous social movements and the decolonization of everyday life*. Oakland: AK Press.

¹³ Gambetta, D. & Hertog, S. (2016) *Engineers of jihad: the curious connection between violent extremism and education*. Princeton University Press, Princeton, UK

Samstämmiga resultat i jämförelserna visar att dessa tre extrema ideologier delar avvisandet av politisk mångfald och konkurrens, erbjuder enkla eller mycket förenklade förklaringar till komplexa sociala problem, har en rigid syn på världen i form av två poler som är i konflikt med varandra, samt legitimerar och använder våld som medel för politisk handling.¹²

Nedan beskrivs kortfattat några av de ideologiska inriktningar och rörelser som ingår i den autonoma miljön.

3.1.1 Husockupationsrörelsen

Husockupationen beskrivs som en situation som uppstår då en fastighet tas över av allmänheten. Genom att ockupera en fastighet visar ockupanterna sin misstro mot samhället och protesterar samtidigt mot bostadspolitikerna.¹⁵

Husockupationsrörelsen startade under 70-talet i Tyskland och var en stark rörelse i Danmark under 80-talet. Detta inspirerade både svenska och finska aktivister och ledde till att det under 90-talet fanns ett flertal ockuperade hus i Sverige.

3.1.2 Anarkism

Anarkismen som en politisk rörelse uppstod i samband med den Franska revolutionen som ett svar på ökad maktkoncentration bland den franska eliten. Den franska författaren Pierre-Joseph Proudhon var den första självutnämnda anarkisten och ses också som en av anarkismens mest inflytelserika ideologer.¹⁶ Han avvisade statens makt och politiska myndigheter och såg anarkism som ett medel för att skapa ordning i samhället. Proudhon förespråkade kraftiga systemförändringar i form av upplösning av statsapparaten och menade att människor kunde vara organiserade och leva utan polis, skatter och lagar. Proudhon var en frekvent kritiker av kapitalismen och i hans texter definierade han anarkismen som en anti-kapitalistisk och anti-parlamentarisk rörelse. Dessa idéer i kombination med marxism och socialism har kommit att bli den ideologiska basen eller inspirationskällan till många anti-parlamentariska vänstergrupper, vänsterautonoma, eller autonoma rörelser under åren.

¹⁴ BRÅ & Säkerhetspolisen, *Våldsamt politisk extremism*. Rapport 2009: 15, ISBN 978-91-86027-32-2.

¹⁵ Lodenius, A (2006) *Gatans parlament: Om politiska våldsvverkare i Sverige* Stockholm: Ordfront förlag

¹⁶ Guerin, D. (1970) *Anarchism: From theory to practice*. New York: Monthly Review Press.

3.1.3 Syndikalism

Syndikalism är en facklig rörelse som tar avstånd från partipolitik och parlamentarism och som utgår från att fackförbunden ska styra samhällsekonomin. Arbetarna ska genom att strejka ta makten från makthavarna och sedan ska representanter för arbetarna styra samhället utan att dessa representanter får en högre status än arbetarna. Syndikalismen tror på ett decentraliserat samhälle enligt federalistiska principer och ett sätt att organisera sig och bedriva klasskamp från en ideologisk snarare än på en teoretisk nivå.¹⁷

3.1.4 Antifascistiska rörelser

En synlig del av de autonoma miljöerna är de så kallade antifascistiska miljöerna. Antifascism är en samlingsterm för rörelser och åskådningar som bekämpar fascism, nationalsocialism och besläktade rörelser.¹⁸ Detta innebär att även antirasistiska rörelser ingår i dessa miljöer. Antifascism härrör från den anarkistiska ideologiska synen som innebär att individens handlingar inte får belasta eller kränka andras personliga frihet.¹⁹

En av de äldsta antifascistiska grupperna är Antifascistisk aktion (AFA). Namnet AFA kommer ursprungligen från två grupper som grundades på 1930-talet: brittiska Antifascist Action och tyska Antifaschistische Aktion.²⁰ De antifascistiska rörelserna brukar gå under namnet *antifa*.

3.1.5 Utomparlamentariska rörelser

Utomparlamentariska rörelser anser att man kan bedriva politik utan att ha eller söka parlamentarisk representation. De autonoma rörelserna tar avstånd från den traditionella partipolitiken och vill se aktion och handling istället för kompromisser och förhandlingar.²¹ Detta innebär att man anser att politiska förändringar ska göras direkt av de som berörs och inte beslutas och genomföras av politiska organ.

I skandinaviska länder protesterar man främst mot globalisering, politiker och banker (som i sin tur skyddas av polisen). Protesterna sker eftersom man anser att

¹⁷ Lundgren, F. (2014) Inställningen till politiskt våld bland den autonoma vänstern i Sverige. Avhandling pro gradu i sociologi. Åbo Akademi.

¹⁸ NE www.ne.se uppslagsord: antifascism

¹⁹ Detta har i vissa fall till och med lett till en debatt om *anti-natalism* vilket innebär att individen avstår från att skaffa barn på grund av etiska och filosofiska skäl

²⁰ Lundgren, F. (2014) Inställningen till politiskt våld bland den autonoma vänstern i Sverige. Avhandling pro gradu i sociologi. Åbo Akademi.

²¹ Lundgren, F. (2014) Inställningen till politiskt våld bland den autonoma vänstern i Sverige. Avhandling pro gradu i sociologi. Åbo Akademi.

politiker och banker bestämmer lagar och regler som går emot vad de som protesterar vill. De som står bakom protesterna kan ha olika ideologiska inriktningar och mål för sina protester. Det som förenar de utomparlamentariska grupperingarna är att de anser att förändringar ska göras av de berörda själva. Detta gör att vandalism, uppror och våld mot politiker, banker och polis kan motiveras ideologiskt.

3.1.6 Miljöfrågor

Den globala uppvärmningen, kärnavfallet, förorening av havet, luften och marken, GMO-livsmedel och patenteringen av naturliga växter och till och med dricksvatten i jakten på vinst är kärnfrågor för ett flertal autonoma rörelser. Kampen för miljön och planeten sker på många nivåer både med lagliga metoder men också med olagliga, militanta och våldsamma metoder.

Det finns flera exempel på när våldsamma metoder används för att protestera mot olika miljöfrågor. Ett exempel är från sommaren 2008, då en villa i Älmhult sattes i brand av en person, som använde sig av aktionsnamnet Jordens Befrielsefront (JBF). Motivet för branden sades vara att protestera mot urbanisering och exploatering av naturen, något som gärningsmannen också skrev om på olika digitala forum.²²

3.1.7 Djurens rättigheter

Flera grupperingar kämpar för djurens rättigheter. I detta ingår att befria djur från inrättningar som förtrycker dem som exempelvis djurfabriker, laboratorier, uppfödningar och pälsdjursfarmer. Det anses också i många fall vara befogat att tillfoga ekonomisk skada mot dem som profiterar på exploatering och utnyttjande av djur.

Under 1990-talet drog en våg av djurrättsaktivism genom Sverige. Umeå var en av de städer i Sverige som utsattes för en mängd olika djurrättsaktioner, såsom utsläpp av minkar, ett nedbränt slakteri, attacker mot slaktbilar och mot forskare som arbetar med djurförsök.²³ Även om djurrättsaktivism numera kanske inte orsakar lika många mediala rubriker, så finns det en mängd aktiva grupper som kämpar för djurens rättigheter. På sidan Bite Back <http://www.directaction.info/> rapporterar aktivister genomförda aktioner, ofta med bilder. Det kan gälla att man hänger ut slaktare i sin yrkesroll eller att man fritagit lamm eller kaniner eller placerat ut bomber utanför spelbutiker (där man kan satsa pengar på djur).

²² Säkerhetspolisen, Miljöaktivist dömdes för skadegörelse och sabotage. Fallstudier om politisk extremism. Fallstudier och artiklar från årsböcker 2009-2015.

²³ Helin, J. (1998) ”Jorden dör inte, den dödas”. Aftonbladet 11 oktober 1998.

Från 2017 fram till april 2018 finns 28 aktioner rapporterade från Sverige. Dessa rör sig om aktioner mot pälshandlare (6 stycken), sabotage mot jägare (9 stycken), frisläppande av djur (9 stycken), sabotage mot slaktare (3 stycken) och nedtagande av reklam för en cirkus (1 stycken). Bilderna på sidan visar exempelvis de fritagna djuren tillsammans med sina (maskerade) fritagare – ett exempel på hur det kan se ut finns i figur 3.1.

Figur 3.1: Två stycken fritagna gäss och dess maskerade fritagare.

3.2 Aktioner och handlingar

Det finns en mängd olika mer eller mindre våldsamma metoder som används av autonoma miljöer i deras kamp för att påverka och genomföra politiska förändringar i samhället. Nedan beskrivs några av de vanligaste aktionerna och handlingarna.

3.2.1 Demonstrationer, protester, blockader och kravaller

Demonstrationer är ett medel som används för att protestera. Demonstrationer kan vara fredliga och passiva, men de kan också bli våldsamma och orsaka både omfattande skadegörelse och personskador.

Passiva militanta metoder innebär att man försöker blockera eller förhindra vissa typer av aktiviteter. Exempelvis genom att kedja fast sig själv eller en grupp människor i ett träd, ett fartyg eller någon annan struktur. Den svenska djurrättsorganisationen *Djurfront* genomförde en aktion i april 2018, där ett 20-tal medlemmar kedjade fast sig på taket till ett slakteri.²⁴ Aktionen var fredlig men slutade med att polisen fick klippa upp kedjorna och lyfta ner personerna från taket med en kranbil.²⁵

De passiva militanta metoderna används ofta för att dra uppmärksamhet till ett problem. De är i många fall olagliga men inte våldsamma. I Tyskland har exempelvis en grupp miljöaktivister ockuperat en skog. Ockupanterna har byggt trädkojor, som de bor i och barrikader för att förhindra avverknigen av skogen.²⁶ Ockupanternas kamp dokumenteras både på Twitter och på webbsidan www.hambachforest.org.

Inför demonstrationer är det vanligt att rörelserna mobiliserar och informerar genom internet och sociala medier. Exempelvis kan man på den svenska informationsportalen www.gatorna.info läsa om hur det ordnas bussresor till demonstrationer och att det även finns möjlighet att bidra finansiellt så att andra demonstranter kan resa (om man inte kan delta själv).

De utomparlamentariska rörelserna har fått stor uppmärksamhet genom att använda sig av *blockader*. Ett exempel är den aktion som genomfördes på WTO-mötet i Seattle 1996 där mötet fick ställas in, eftersom deltagarna inte kunde ta sig till mötesplatsen.²⁷

²⁴ Basic, E. Vi fick stoppa produktionen under morgonen. SVT nyheter 25 april 2018.

²⁵ Persson, C. Slakteriets VD: "Man blir orolig". Lantbrukets affärstidning, 2018.

²⁶ Kyrkor, byar och Schumacher får ge vika när storbolag bryter brunkol – demonstranter i trädkojor har ockuperat en skog i protest. Yle Nyheter, 19 januari 2018.

²⁷ Rönn, C. Seattle såg ut som ett krigsområde. Aftonbladet 2 april 1999. Läst 22 april 2018.

Ett begrepp som ofta nämns, när media rapporterar från större protester, är det så kallade *svarta blocket* (the black bloc).²⁸ Med detta begrepp åsyftas en taktik som bland annat innebär att demonstranterna är klädda i liknande, enhetliga svarta kläder som är maskerade med exempelvis skidmasker, solglasögon och schalar för att dölja sin identitet. Det svarta blocket började användas som taktik i Tyskland under 1980-talet i samband med anti-kärnkraftsrörelsen samt vid antifascistiska och anarkistiska protester.²⁹ Genom att temporärt bilda ett enhetligt svart block kan olika konstellationer av grupper och organisationer som deltar tillsammans utföra aktioner och handlingar.

3.2.2 Skadegörelse och vandalisering

Vandalisering är en aktivitet som ofta sker på sena kvällar och nätter. Det finns olika former av vandalisering, allt från att sätta upp klistermärken (stickers) och klottra till att förstöra egendom och utföra mordbränder. Ett exempel på vandalisering i form av klotter skedde på polisstationen i Motala i mars 2017.³⁰

Ett annat sätt att vandalisera är att manipulera reklam eller media för att ifrågasätta konsumtionssamhället av ideologiska skäl. Detta fenomen kallas för *culture jamming*. Culture jamming kan exempelvis ske genom att förvränga eller göra om kända logotyper. Figur 3.2 visar några exempel på culture jamming.

3.2.3 Bomber och explosiva ämnen

Brandbomber, rökbomber och andra slags explosiva ämnen används i autonoma miljöer, både på demonstrationer och i attacker. Bränder och bomber orsakar ofta stor skada på allt från fordon och byggnader till hem och personer. För djurrättsorganisationer är bränder ett tillvägagångssätt som har använts i ett flertal fall. På sidan Bite Back www.directaction.info rapporteras om en hel del aktioner som involverar bränder, exempelvis antändes i november 2017 fyra lastbilar som tillhörde ett finskt mjölkproducerande företag.

²⁸ Detta begrepp användes exempelvis i Sverige för att beskriva AFA:s inblandning i händelserna kring EU-toppmötet i Göteborg 2001.

²⁹ Risén, R. (2016) Bortom kravallstaketet - en kritisk diskursanalys av nyhetsmediernas rapportering kring maskerade demonstranter i antirasistiska och antifascistiska demonstrationer. Lunds universitet.

³⁰ Dufwenberg, P.E. Polisen undrar: Vem är Joel? Corren 9 mars 2017.

Figur 3.2: Exempel på culture jamming där företagslogotyper ändrats för att uttrycka någon form av protest.

Rökbomber används för att förstöra demonstrationer. Ett exempel är när de antifascistiska miljöerna i april 2017 använde sig av just rökbomber för att förstöra en demonstration i Portland, där anhängare till Donald Trump deltog.³¹

I Sverige kastade någon in ammoniakflaskor genom fönstren till två chefer på arbetsförmedlingen för att visa sitt missnöje.³² Gruppen Autonoma arbetare i Skåne tog på sig dådet med motiveringen:

³¹ Beinart, P. (2017) The Rise of the Violent Left. The Atlantic, September Issue.

³² Johansson, Y. AF-chefer attackerades hemma. Sydsvenskan 14 december 2013.

"Vi i aktionsgruppen Autonoma Arbetare i Skåne påstår att direkta angrepp på chefer, politiker och kapitalister är den bäst lämpade metoden utifrån dagens situation."

Motiveringen publicerades på webbsidan³³ www.motkraft.net som enligt Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet ansågs vara "den autonoma rörelsens portalblogg" (år 2009).³⁴

3.2.4 Hot och trakasserier

Ett annat sätt att uttrycka sitt missnöje är genom att hota och trakassera individer och företag som går emot de tankar och idéer som de olika rörelserna representerar. Många lantbrukare är oroliga för hot från djurrättsaktivister. Var fjärde lantbrukare har utsatts för hot själv eller känner någon som utsatts för hot och trakasserier.³⁵ Hot har bland annat skett via telefon och har gått ut på att uppmana lantbrukare och deras familjer att bli veganer, annars ska djurrättsaktivister komma till gården nattetid och släppa ut djuren och demonstrera.³⁶ Trakasserier i form av klotter på gator och el-poster förekommer också mot personer i ledande ställning på organisationer som exempelvis Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund. Bildbevis för dessa aktioner finns på www.directaction.info.

3.2.5 Infiltration och efterforskningar

Infiltration och efterforskningar av olika slag förekommer i de autonoma rörelserna. Syftet med efterforskningarna varierar, ibland vill man ha information om personer som man vill ställa till svars på något sätt (exempelvis genom hembesök i form av hot och trakasserier) och ibland vill man ha information för att med namn och bild kunna hänga ut personer, som är aktiva i radikalnationalistiska organisationer.

Granskningar av de nationalistiska miljöerna kan ske på en mängd olika sätt. På uppdrag av den brittiska organisationen *Hope not hate* levde en svensk antifascist undercover med den amerikanska radikalnationalistiska rörelsen under ett års tid för att kunna skriva en rapport och göra en dokumentär om detta.³⁷ I Sverige är *Research gruppen* och *Stiftelsen Expo* två exempel på organisationer som också

³³ Motkraft.net är numera en sida där tweets från @motkraft publiceras.

³⁴ BRÅ & Säkerhetspolisen (2009) *Våldsam politisk extremism*. Rapport 2009: 15, ISBN 978-91-86027-32-2.

³⁵ Sandhammar, L. Vanligt med hot mot lantbrukare. SVT nyheter 10 april 2018.

³⁶ Sandhammar, L. Aktivister hotade lantbrukare – ringde även barnen. SVT nyheter 10 april 2018.

³⁷ Lapidus, A. Svensken levde med falsk identitet – bland nazister Expressen 20 september 2017

granskar nationalistiska miljöer. Researchgruppen blev uppmärksam under 2013, när man i samarbete med en stor kvällstidning granskade de anonyma männen och kvinnorna, som skrev kommentarer i några av Sveriges invandringskritiska mediars kommentarsfält.³⁸

3.3 Symboler

Symboler är viktiga för att hålla samman en grupp och används för att markera grupptillhörighet.³⁹ Användningen av symboler är dels ett sätt att visa för andra anhängare att man tillhör samma grupp och dels ett sätt att tydligt visa utåt att man representerar gruppen. En symbol blir ännu viktigare om den anknyter till gruppens historia, vilket exempelvis är fallet med den antifascistiska cirkeln som är den kanske mest använda symbolen bland autonoma grupper i världen.

Användandet av symboler kan få stora konsekvenser. Exempelvis stängdes en lärare av från sin tjänst efter att ha visat stöd för den kamp som uttrycket *Free Joel* (se förklaring nedan) symboliserar.⁴⁰ Samma uttryck gjorde polisen i Motala konfunderad, när det dök upp som klotter på polisstationen och det inte var helt klart vilken Joel som klottret syftade på.⁴¹

Symboler förekommer bland annat på stickers, t-shirts och väskor. Nedan visas några av de symboler som brukar användas av de autonoma rörelserna.

Den antifascistiska cirkeln skapades 1931 i Tyskland med syftet att kunna täcka över hakkors. Symbolen designades av Sergei Chakhotin för den tyska antifascistiska organisationen *Iron front*, men används än idag av antifascistiska grupper över hela världen.

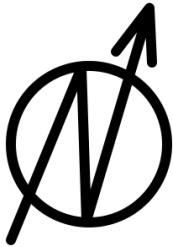
De antifascistiska flaggorna används av antifascistiska rörelser i hela världen. Den svarta flaggan sägs representera anarkism och den röda kommunism eller socialism.

³⁸ Baas, D. & Holmén, C. Namn på anonyma användare knäckta, Expressen, 10 december 2013

³⁹ Keblusek, L., Giles, H., & Maass, A. Communication and intergroup life: How language and symbols shape intergroup relations. *Group Processes & Intergroup Relations*, 20, 632-643 2017 och Nisbet, R. & Perrin, R.G. *The Social Bond*. New York: Knopf. 1977.

⁴⁰ Horn, D. Svensk rappare avstängd från sin lärartjänst. Gaffa 29 Augusti 2014.

⁴¹ Dufwenberg, P.E. Polisen undrar: Vem är Joel? Corren 9 mars 2017.

Husockupation och husockupantrörelsen fick sitt genomslag på 70-talet då det blev vanligt att ockupera rivningshus och i vissa fall bygga upp kollektiva alternativsamhällen. Ockupantrörelsens symbol är ett "N" med en pil i en cirkel.

De omringande A:et är en symbol där A står för anarkism och O för ordning.

Let's fight white pride (förkortas LFWP) är en slogan som används av antifascistiska grupper. Ses ofta på stickers, t-shirts och väskor.

Ett maskerat ansikte med de tre pilarna används av olika antifascistiska grupper i hela världen.

Good night white pride är en slogan som ofta används av antifascistiska rörelser. Ses ofta tillsammans med en bild på en person med en svastika som blir nersparkad.

¡No Pasarán!

No pasaran översätts till engelska som *They shall not pass*. Uttrycket myntades år 1937 under det spanska inbördeskriget av spanska politikern och kommunistledaren Dolores Ibárruri. På senare tid har uttrycket använts av olika organisationer i Europa som ett slagord mot fascism och förtryck. Exempelvis bar en av medlemmarna i den ryska gruppen Pussy-riot en t-shirt med texten under rättegången där de åtalades (och dömdes) för huliganism.

En knuten näve används av antifascistiska rörelser för att symbolisera kamp.

FCK CPS står för *fuck cops* som är en slogan som används av autonoma grupper för att visa hat mot polisen. På liknande sätt har man skapat slogans som FCK NZS (*fuck nazis*).

A.C.A.B (eller 1312 som står för bokstävernas plats i alfabetet) står för *all cops are bastards*. Uttrycket används för att visa ett hat mot polisen, både av olika autonoma grupper och av exempelvis fotbollshuliganer.

När NMR demonstrerade i Göteborg i september 2017 sågs flera av motdemonstranterna med uppblåsbara krokodiler. Krokodilen har efter det börjat användas som en symbol för antifascism, exempelvis under namnet Kamrat krokodil och ses exempelvis på Twitter i olika användares profiler.

Free Joel

En slogan som syftar på att frige den svensk som efter en manifestation dömdes till sex och ett halvt års fängelse för försök till dråp, olaga hot, våldsamt upplopp och brott mot knivlagen.

4 Autonoma rörelser i Sverige

Sveriges autonoma miljö är svår att definiera. Det finns grupperingar som är uttalat våldsbejakande, grupperingar som motsätter sig våld som metod men inte själva använder det och det finns också grupper som är helt och hållet fredliga. Gränserna mellan dessa grupperingar är i många fall svåra att dra. De existerande nätverken består av löst sammankopplade organisationer eller individer som agerar relativt självständigt. Internet och sociala medier används för att kommunicera och sprida information om aktioner, men till skillnad från exempelvis den svenska nationalistiska miljön, så sker inte särskilt mycket kommunikation genom kommentarsfält.

De våldsbejakande autonoma rörelserna kom till Sverige i slutet på 80-talet och under tidigt 90-tal bildades några av de mest välkända organisationerna som brukar benämnas som våldsbejakande: Antifascistisk aktion (AFA) och Syndikalistiska ungdomsförbundet (SUF).⁴² Andra svenska rörelser som brukar benämnas som våldsbejakande och autonoma är *Djurens befrielsefront* och den numera nedlagda organisationen *Revolutionära fronten*.⁴³

I resten av det här kapitlet beskrivs några av de svenska autonoma rörelserna och deras närvaro på nätet. Alla rörelser och platser som nämns i återstoden av kapitlet är som tidigare påtalats inte nödvändigtvis våldsbejakande, utan de finns med för att skapa en ökad förståelse för den svenska autonoma miljön och dess stora bredd.

4.1 Autonoma rörelsers digitala närvaro

4.1.1 AFA

AFA Sverige är ett nätverk som bildades 1993 och som består av ett flertal grupper. AFAs webbplats antifa.se har runt 1335 besökare varje dag enligt Website informer⁴⁴ (30 april 2018). Sammanlagt finns det på www.antifa.se 235 inlägg till och med 2018-03-15.

⁴² Jämte, J. & Sörbom, A. (2016). Why did it not Happen Here? The Gradual Radicalization of the Anarchist Movement in Sweden 1980-90. I K. Andresen & B. van der Steen (Eds.), *A European Youth Revolt: European Perspectives on Youth Protest and Social Movements in the 1980s*. London: Palgrave Macmillan, pp. 97–111.

⁴³ Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer (2017), FOI-R-4392-SE

⁴⁴ Website informer tillhandahåller information om webbplatser, exempelvis antal besökare per dag. <http://website.informer.com>

Alla grupper som ingår i AFAs nätverk är självständiga och syftet med nätverket är att utbyta information och även samordna vissa aktioner. AFA finns i ett flertal olika länder och i olika delar av Sverige. På AFAs svenska sida finns länkar till organisationer i Gävle, Göteborg, Helsingborg, Jönköping, Lund, Malmö, Skaraborg, Stockholm, och Uppsala, samt en avdelning som omnämns som Väst. AFA finns även på Twitter. Exempelvis finns följande konton:

- AFA Stockholm (3 449 följare den 22 april 2018)
- AFA Uppsala (803 följare den 22 april 2018)
- AFA Jönköping (330 följare den 22 april 2018)
- AFA Skåne (729 följare den 22 april 2018)

Antalet följare till AFA på Twitter ökar. Sedan den 8 mars 2018 har AFA Stockholm fått 106 nya följare och AFA Uppsala 43 nya följare. Detta innebär en ökning med 3 % respektive 5 % på en sexveckorsperiod. Huruvida det innebär att AFA som organisation växer är oklart, men en ökning i följare visar i alla fall ett ökat intresse för AFA.

4.1.2 Syndikalistiska ungdomsförbundet

Syndikalistiska ungdomsförbundet (SUF) är ”*ett fristående vänsterrevolutionärt ungdomsförbund*” vars långsiktiga mål är införandet av frihetlig socialism. SUF har en webbsida www.suf.cc och en Facebookgrupp med 1923 följare. SUF betonar att de inte är ett ungdomsförbund till SAC (Sveriges arbetares centralorganisation) Syndikalisterna.

I november 2016 publicerade SUF Göteborg en uppmärksammas tweet, som uttryckte en önskan om att alla poliser skulle dö.⁴⁵ Att detta var ett officiellt uttalande av SUF Göteborg dementerades senare via ett inlägg på Facebook.

4.1.3 Djurfront

Djurfront är en ny djurrättsorganisation i Sverige som enligt egen utsago fokuserar på radikala aktioner och demonstrationer. Djurfront finns på Facebook där de har runt 1300 följare. På Djurfronts Facebook sida säljs ett flertal olika produkter som t-shirts, klistermärken, pins och flaggor. Många produkter har Djurfronts logotyp men det säljs också produkter med Animal Liberation Fronts⁴⁶ logotyp på.

⁴⁵ Sandström, G. Ungdomsförbundets ord – vill att alla poliser ska dö. Expressen, 20 november 2016

⁴⁶ Animal Liberation Front (ALF) är en djurrättsorganisation som grundades i England och som är kända för att ta till våldsamma metoder i sin kamp för djurens rättigheter.

Olika djurrättsorganisationer har periodvis tillfogat stor skada gentemot de affärer som på något sätt har med djur att göra (exempelvis skoaffärer och klädaffärer som säljer produkter av djur, slakterier och fiskaffärer) genom att vandalisera butiker och även söka upp och hota handlare i deras hem.⁴⁷

4.1.4 Allt åt alla

Allt åt alla (www.alltataalla.se) består av en mängd lokala grupper som finns i Umeå, Uppsala, Stockholm, Jönköping, Borås, Karlstad, Göteborg, Lund, Landskrona, Hässleholm och Malmö. Allt åt alla är enligt deras webbsida motståndare till klassamhället med målet att skapa: *”ett samhälle organiserat efter principen: av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov.”*

Allt åt alla ordnar allt från bokcaféer och studiecirkel till självförsvarskurser för kvinnor. Allt åt alla:s lokala föreningar organiserar också gemensamma resor till olika demonstrationer.

4.1.5 Informationsportalen Gatorna

En av de större digitala platserna för autonoma rörelser är Gatorna www.gatorna.info som definierar sig själv som ”ett antiauktoritärt självorganiserat mediaprojekt som syftar till att informera och inspirera”. På Gatorna vill man sprida ”information från klasskamp och uppror samt uppmuntra till revolutionära handlingar och revolt.” Gatorna publicerar information från medlemmar som kommer från olika ideologiska miljöer inom den autonoma sfären. På sidan kan man hitta allt från information om ett söndagscafé med filmvisning till instruktionsvideos om hur man ska angripa kravallutrustad polis.

Enligt Website informer⁴⁸ har Gatorna ca 534 besökare varje dag (24 februari 2018). Gatorna skapades i april 2016 och den första artikeln publicerades i november 2016. Gatorna finns också på Facebook, där de har 537 följare⁴⁹.

Det finns totalt 1220 artiklar (eller inlägg) publicerade på Gatorna. Till dessa artiklar finns 500 kommentarer. Vem som helst kan publicera en artikel eller skriva en kommentar till en artikel på Gatorna. Det finns 685 unika användarnamn som publicerat artiklar och 296 användarnamn som skrivit kommentarer. Figur 4.2 visar hur antalet publicerade artiklar och kommentarer varierar över tid. I genomsnitt publiceras ett 60-tal artiklar i månaden och dessa genererar i runda tal 40 kommentarer.

⁴⁷ Fredriksson, J. Terroriserar i djurens namn. Expressen 17 okt 2010.

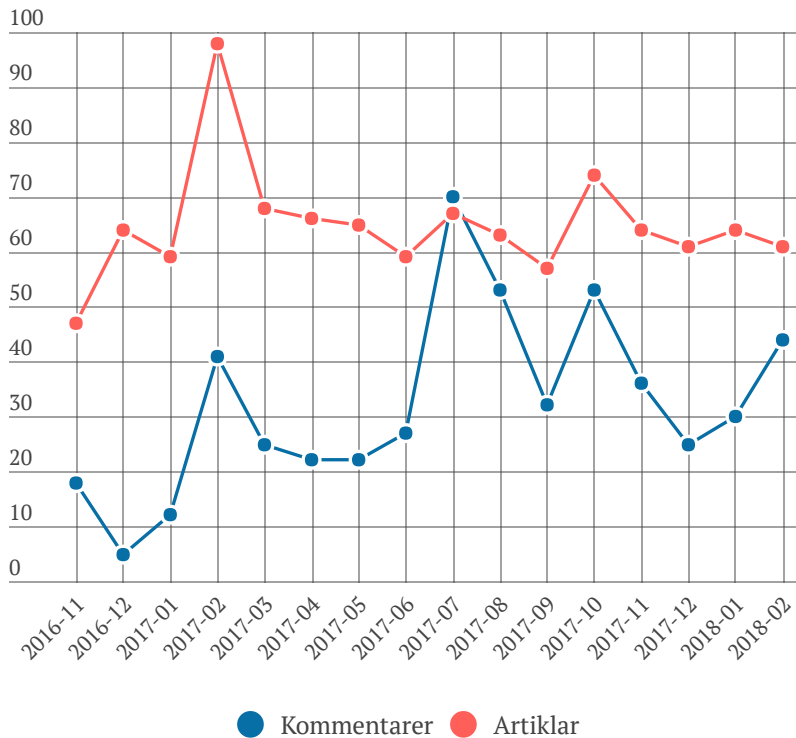
⁴⁸ Website informer tillhandahåller information om webbplatser, exempelvis antal besökare per dag. <http://website.informer.com>

⁴⁹ 24 mars 2018.

På Gatorna publiceras artiklar på ett antal olika språk. Vi har identifierat 5 olika språk när det gäller artiklarna på Gatorna; svenska, engelska, danska, norska, samt finska. Det i särklass vanligaste språket är svenska (ungefär 60 % av allt material), och det näst vanligaste språket är engelska (som förekommer i ungefär 35 % av artiklarna). Danska, norska och finska förekommer endast i ett fåtal artiklar.

Figur 4.1: Informationsportalen Gatorna i siffror (fram till februari 2018).

Figur 4.2: Antal artiklar och kommentarer som publiceras på Gatorna från dess start till februari 2018.

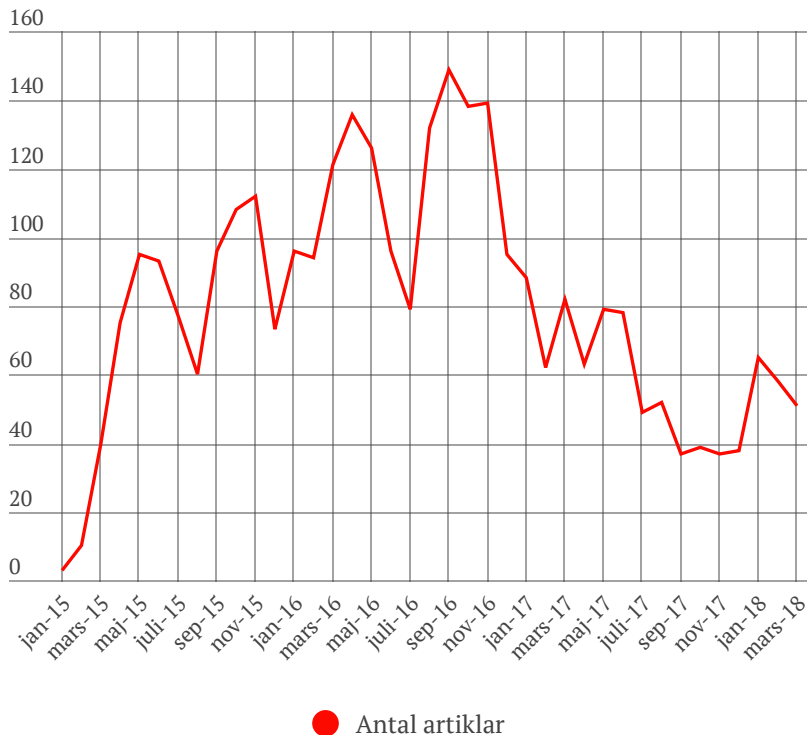
4.1.6 Aktuellt Fokus för arbetarklass

I Sverige finns ett flertal alternativa invandringskritiska medier som har en nationalistisk vinkling på sina artiklar.⁵⁰ I de autonoma miljöerna finns det en motsvarande nyhetssida som går under namnet Aktuellt Fokus. Sidan www.aktuelltfokus.se skapades 2015 och är enligt egen beskrivning ”en partipolitiskt obunden sajt för arbetarklass, av arbetarklass” som sedan starten har (fram till april 2018) publicerat 3139 artiklar. De flesta artiklarna (2005 stycken) är skrivna av ”redaktionen”. Resterande artiklar verkar vara skrivna av

⁵⁰ Kaati, L. (2017) Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer. FOI-R--4463--SE

ett 60-tal olika personer eller organisationer. Aktuellt Fokus artiklar har ofta en anarkistisk vinkling med fokus på klass. Hur antalet publicerade artiklar varierar över tid kan man se i figur 4.3, där det framgår att man publicerar allt mellan 40 och 150 artiklar varje månad.

Under perioden 1 mars 2018 till 12 april 2018 publicerade Aktuellt Fokus ett 60-tal artiklar, medan Nordfront (Nordiska motståndsrörelsens webbsida) publicerade ungefär 600 artiklar och Samhällsnytt 370 artiklar. Aktuellt fokus är således en i sammanhanget liten nyhetssida när det gäller publicering av redaktionellt material. En skillnad mellan Aktuellt Fokus och de flesta alternativa invandringskritiska medierna är att möjligheten att kommentera nyhetsartiklar inte finns på Aktuellt fokus. Aktuellt fokus har däremot en Facebooksida (med 6 487 följare) där läsare kan både läsa och kommentera artiklarna.

Figur 4.3: Antal artiklar publicerade på Aktuellt fokus sedan starten 2015.

5 Utmärkande fenomen

I det här kapitlet kommer vi att ta upp några olika fenomen som vi identifierat på de svenska autonoma rörelsernas digitala plattformar, och som vi anser vara utmärkande för de miljöer vi studerat. De fenomen som vi fokuserar på är:

1) *teknik och säkerhet*, 2) *nazispotting och uthängningar*, 3) *snuthat och golare* och avslutningsvis 4) *brevväxling och stöttning av sina egna*.

5.1 Teknik och säkerhet

Säkerhet anses viktigt i de autonoma miljöerna. På informationsportalen Gatorna finns rekommendationer om att läsarna ska surfa med Tor⁵¹ för att dölja sin IP-adress vid surfning. Där finns även information om vikten av att ta bort metadata från bilder samt om hur man gör detta på bästa sätt. Läsare uppmanas att vara försiktiga med sina telefoner och använda den krypterade meddelandetjänsten Signal⁵² vid kommunikation. Läsare uppmanas också att inte använda privata telefoner, när de ska utföra olagliga aktioner, eftersom det finns möjlighet för polisen att spåra telefoner.

Det är tydligt att den tekniska nivån är hög i de autonoma grupperna som vi studerat. När insamlingar sker (exempelvis för att stötta fängslade anhängare med pengar till böter) kan intresserade välja att göra sin betalning via paypal, yandex-wallet (en rysk online betalningstjänst), bitcoins eller litecoins (kryptovaluta), Ethereum (schweizisk blockchain-teknologi), Monero (kryptovaluta) eller Zcash (kryptovaluta).

5.1.1 Digitala kanariefåglar

Det amerikanska autonoma kollektivet *Riseup* levererar säker e-post och annan kommunikation till ett flertal av de autonoma miljöerna i Sverige (och resten av världen). Riseups mål är att hålla kommunikationen säker genom att kryptera all e-post, inte logga IP-adresser och inte dela data med någon. Riseup har en *digital kanariefågel* som används för att varna deras användare om kollektivet skulle bli indragna i någon form av juridisk strid med myndigheter. Idén med kanariefågeln kommer från att man förr i tiden använde sig av kanariefåglar i kolgruvor för att undersöka om gruvschakten var fria från farliga gaser och säkra för människor. Så länge kanariefågeln levde så var också gruvan säker för människor. Den digitala kanariefågeln som Riseup använder sig av innebär att Riseup kontinuerligt publicerar ett uttalande på en publik sida. Om uttalandet inte

⁵¹ Tor (the onion router) är en teknik som används för att kunna surfa anonymt.

⁵² <https://signal.org/>

uppdateras enligt en förutbestämd plan så vet användarna att Riseup blivit angripet av myndigheter med juridiska medel d.v.s. man får inte tala öppet utan har blivit belagd med en juridisk munkavle.

5.2 Nazispotting och uthängning

Nazispotting är ett fenomen där antifascistiska rörelser hänger ut personer med koppling till nazistiska organisationer för allmän beskådan. Syftet med uthängningarna är att informera allmänheten om personens ideologiska ståndpunkt och engagemang. Personerna hängs ut med bilder, namn, adress och en redogörelse om personens engagemang i organisationen. I vissa fall publiceras även personens fullständiga personnummer. Det är inte ovanligt att kontaktuppgifter till vederbörandes arbetsgivare publiceras och att läsaren uppmanas att kontakta personens arbetsgivare för att informera denne om den anställdes engagemang.

På Twitter-kontot *Nazispotting* uppmanas allmänheten att fotografera och skicka in bilder på deltagare i samband med nazistiska aktioner i syfte att identifiera och hänga ut dessa. Efter Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Göteborg i september 2017 har Twitter-kontot *Nazispotting* bedrivit en uthängningsserie, där man i flera omgångar publicerat bilder på oidentifierade deltagare i demonstrationen. Kontot hade i mars 2018 över 5 300 följare och över 200 publicerade inlägg.

På Antifascistisk aktions (AFAs) websida www.antifa.se publiceras uthängningar av personer som deltagit i en aktivitet eller sammankomst organiserad av den nationalistiska rörelsen. Om man väljer att lämna den nationella rörelsen, så finns det möjlighet att få sin uthängning borttagen genom att kontakta AFA (borttagningar sker endast om personen bedöms som seriös i sitt avhopp). Genom att söka igenom dessa artiklar och leta efter unika personnummer så identifierade vi 342 stycken personer som förekommer med personnummer. Den yngsta personen som är uthängd är född år 2000 och den äldsta 1946.

Att driva med nationalisterna genom att använda texter och bilder är ett vanligt återkommande fenomen i de autonoma miljöerna. Anhängare till de nationalistiska rörelserna kallas exempelvis för *nasse-pojkar* och bildkollage där man klippt in bilder på NMR-anhängare i olika (förlöjligande) situationer förekommer frekvent. Twitterkontot *@Panikfakta* med 981 följare är ett av de ställen, där man driver med hela spektrumet av den nationalistiska miljön – allt från NMR-anhängare till politiker aktiva i Sverigedemokraterna.

5.3 Snuthat och golare

Polisen är en av de autonoma rörelsernas fiendegrupper, och i de autonoma grupperna vi studerat finns det ett flertal inlägg som handlar om polisen – både hur man ska agera vid kontakt med polisen men också rapporteringar om våldsdåd som utförts mot polisen.

En sida som ger information om hur man ska agera vid ett möte med polisen är sidan www.snutkoll.se. Här informeras läsaren om vilka befogenheter polisen har gentemot medborgarna i olika situationer. Syftet med webbsidan är att informera om när polisen missbrukar sin makt och om vad som bör göras när polisen brukar olagligt våld. Exempelvis förklaras hur man kan gå tillväga för att anmäla polisen och vilka olika alternativ det finns för att anmäla. På Snutkoll kan man också läsa om under vilka omständigheter det är lagligt att bära kniv samt vilken typ av kniv som man har tillåtelse att bära. Läsarna uppmanas att filma polisen när tillfälle ges och det erbjuds hjälp med att upprätta en anmälan mot polisen. Skribenterna på Snutkoll är uteslutande jurister och hemsidan drivs av Föreningen *Kollektiv Säkerhet*, som består av bland annat människorättsaktivister, jurister och studenter. Sidan har funnits sedan september 2016.

Ett annat exempel på hur information sprids om hur man ska agera vid kontakt med polisen och vilka befogenheter polisen har finns i det så kallade *haffa-korten* (figur 5.1). Ett haffa-kort innehåller kortfattad information till personer som ska delta i exempelvis demonstrationer och är gjorda i lämpliga format så att man ska kunna bära med sig dem antingen som en app i mobilen eller i ett format som är lika stort som ett kreditkort. I haffa-kortet kan man läsa att *”lagen är påhittad av folk med makt”* och *”att inte svara på frågor kan kännas svårt men tänk på att alla dina svar hjälper polisen att sätta dit dig eller någon annan”*.

Att upplysa om individers rättigheter är i sig inte problematiskt men haffa-korten kan ses från olika synvinklar. Vissa ser korten som ett sätt att informera individer om deras rättigheter gentemot polisen medan andra det som ett sätt att undergräva polisens arbete.

Figur 5.1: Haffakort anpassat för mobilen.

5.3.1 Våld mot poliser

På informationsportalen www.gatorna.info finns det ett flertal inlägg som handlar om våld mot poliser. Det finns också inlägg som rapporterar om våldsamma attacker mot poliser, där läsaren i vissa fall uppmanas att låta sig inspireras av rapporterna. Andra inlägg uppmanar läsaren att filma polisen för att sedan kunna anmäla övervåld och i framtiden sätta stopp för det maktmissbruk som man menar att polisen är ansvarig för.

På Gatorna finns också inlägg som handlar om svenska polisens taktik och strategier vid upplopp samt inlägg som länkar till filmer som visar hur man självska agera i en våldsam situation, när man möter en polis som är utrustad för att hantera upplopp. På den svenska anarkistiska sidan www.anarkism.info uppmanar man också läsaren till aktioner mot polisen. Där rekommenderas aktioner som är ”enkla, spridningsbara, och inbjuder andra till att undergräva

polisens legitimitet, att betrakta polisen som institution som fiende, att avslöja polisen som den fientliga ockupationsmakt den i själva verket är”.

Att autonoma grupper protesterar mot polis och framför allt mot polisbrutalitet är något som sker i stora delar av världen. I Sverige har det inte skett några större organiserade protester, men i Montreal hålls en årlig protest mot polisbrutalitet på polisbrutalitetens dag den 15 mars. År 2018 skadades tre poliser och en civil vid den årliga protesten.⁵³

5.3.2 Golare har inga polare

Att inte ha dialog eller kontakt med polisen anses viktigt i de autonoma miljöerna, vilket sympatisörerna påminns om på olika sätt, dels genom konkreta tips på hantering av data och bildmaterial och dels genom informationsbilder som exempelvis den som AFA Stockholm publicerat på sitt Twitterkonto (se figur 5.2). Bilden visar en tatuerad kvinna som håller ett vapen och samtidigt ett finger för munnen. Till bilden finns en text: *Ett hav av musslor - Nolltolerans mot polisdialog.*

I ett inlägg som publicerats på informationsportalen www.gatorna.info uppmanas läsare till en ”total tystnad gentemot polisen”. Enligt inlägget har Säkerhetspolisen försökt kontakta folk för ”att genom smicker, hot och belöningar få information och kartlägga den autonoma vänstern”. Vidare skriver man att polisen är kunnig i förhörsteknik och kan få de flesta att börja prata. Läsare uppmanas att vara tysta eller att säga ”jag har inga kommentarer” alternativt ”jag vill inte prata” vid kontakt med polis.

⁵³ March against police brutality ends in violence, arrests Montreal Gazette March 15, 2018.

Figur 5.2: En uppmaning om att inte ange sina vänner som publicerades på AFA Stockholms twitterkonto 14 februari 2017 (publicerad på AFA Stockholms twitterkonto @afasthlm).

5.4 Brevväxla med en fånge

Sidan www.fanggruppen.com drivs av föreningen Fånggruppen som bildades i Stockholm år 2015. Fånggruppen bildades för att stötta en svensk antifascist som dömdes till fängelse för försök till dråp under en manifestation i Kärrtorp.

Fånggruppen tillhandahåller stöd till socialister inom fängelsemurarna men driver också informationskampanjer för att höja medvetenheten kring frågor som rör fångkamp. Fånggruppen har även en tidning, där fångar själva kan bidra med material. På sidan www.fanggruppen.com uppmanas läsare att skriva brev till fångar både i Sverige och i resten av världen. Det finns också intervjuer med fångar som berättar om hur livet på en anstalt kan vara och ger konkreta tips till personer som ska avtjäna fängelsestraff.

Fånggruppen @fanggruppen · 19 juli 2016

facebook.com/freejoel/

Figur 5.3: Exempel på de kläder som säljs på Fånggruppen (publicerade på Fånggruppens twitter konto @fanggruppen)

Den svenska antifascist som dömdes till fängelse för försök till dråp uppges enligt Fånggruppen ha försvarat en antirasistisk manifestation. På AFAs webbsida hyllas den fängslade antifascisten (som släpptes fri under 2018) och kallas för *"hjälten från Kärrtorp"*. Stödet visas också genom att man på Fånggruppens webbsida kan köpa kläder med tryck som uppmanar till att frige den dräpdömde antifascisten (se figur 5.3).

AFA Stockholm stöttade genom att ordna en insamling för att betala böterna som samma antifascist dömdes till. Insamlingen motiverades med att priset för antifascistisk aktivism inte ska falla på individer utan betalas av den kollektiva rörelsen (se figur 5.4).

Ett annat exempel på en grupp som tillhandahåller ekonomiskt stöd till anarkister runt om i världen, som är utsatta för repression eller som har hamnat i en svår situation på grund av deras politiska åsikter eller aktivism är den Internationella Anarkistiska Försvarsfonden <https://afund.antirep.net/>

Fånggruppen @fanggruppen · 24 okt. 2015

JOEL SERVING HIS TIME - WE PAY THE PRICE

Read more on facebook.com/freejoel

🌐 Översätt tweet

Figur 5.4: Fånggruppen uppmanar till finansiellt stöd för en av de fängslade (via Fånggruppens twitter konto @fanggruppen)

6 Kvinnors roll i autonoma miljöer

Genus och olika aspekter av ojämlikhet mellan olika grupper är frågor som ofta har lyfts fram av de autonoma rörelserna och det är en större andel kvinnor som är aktiva i de autonoma miljöerna än i andra extremistiska miljöer.⁵⁴

Säkerhetspolisen och Brottsförebyggande rådet uppskattar att ungefär en fjärdedel av de som är aktiva i de våldsbejakande autonoma miljöerna är kvinnor.⁵⁵ Att det finns en större andel kvinnor i de autonoma rörelserna kan enligt Lundstedt bero på avsaknaden av en formell arbetsdelning för män och kvinnor, vilket gör att de inte placeras på olika platser i rörelsernas organisationer.⁵⁶ Dock är det tydligt att män i större utsträckning deltar i aktioner (som exempelvis demonstrationer) med våldsinslag än kvinnor, trots att kvinnorna är överrepresenterade vid politiska aktioner.⁵⁷ Överlag kan det sägas att män är överrepresenterade, när det kommer till våldsbejakande extremism generellt, även om det fåtal kvinnor som förekommer ofta uppmärksammas.⁵⁸

Enligt tidigare forskning finns det indikationer på att rörelser med en mer radikal framtoning attraherar deltagare som är något yngre och resursstarkare det vill säga har en i genomsnitt något högre klassbakgrund än genomsnittet av befolkningen.⁵⁹ De våldsbejakande extremistiska miljöerna består framför allt av män som är relativt unga, något som vi också kan se i de autonoma miljöerna.⁶⁰

6.1 Kvinnliga förebilder

Ett flertal kvinnor lyfts fram i de autonoma miljöerna, exempelvis genom berömda citat i kombination med bilder. Den mest kända kvinnan är kanske Ulrike Marie Meinhof, en av grundarna och ledarna för den tyska RAF (också kallad Baader-Meinhof-ligan). Ulrike Marie Meinhof är ett exempel på en kvinna som haft en ledande roll i en antifascistisk rörelse, kanske är hon också en av

⁵⁴ Lundstedt, M. (2016) Ung och extrem - om våldsbejakande vänsterextremism. Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor.

⁵⁵ Brottsförebyggande rådet, Säkerhetspolisen (2009). Våldsam politisk extremism: Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten. Stockholm: Säkerhetspolisen.

⁵⁶ Lundstedt, M. (2016) Ung och extrem - om våldsbejakande vänsterextremism. Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor.

⁵⁷ Brottsförebyggande rådet, Säkerhetspolisen (2009). Våldsam politisk extremism: Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten. Stockholm: Säkerhetspolisen.

⁵⁸ Kimmel, M. (2018) Almost all violent extremists share one thing: their gender. The Guardian, 8 april 2018.

⁵⁹ Wennerhag, M. (2017) Sociala rörelser, protester och politiskt våld – en forskningsöversikt. SOU 2017:67.

⁶⁰ Carlsson, C. (2016). Att lämna våldsbejakande extremism: En kunskapsöversikt. Stockholm: Institutet för framtidsstudier.

historiens mest kända kvinnliga terrorister. Hennes levnadsöde finns beskrivet i både i bok och film.

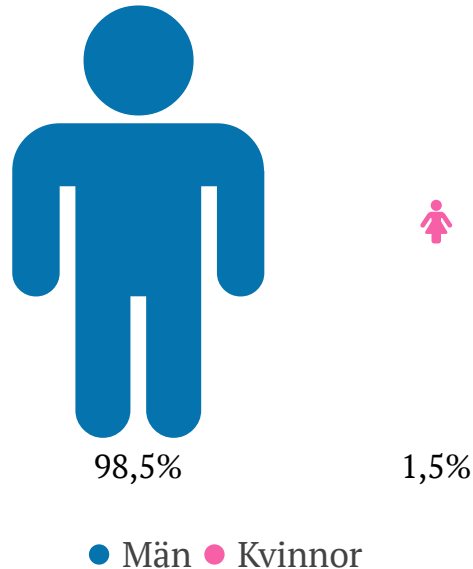
Angela Davis är en annan kvinna som lyfts fram i olika sammanhang. Davis föddes 1944 och var på 60-talet aktiv i Svarta pantrarna och i USAs kommunistiska parti. Angela arbetade som lärare på University of California men avskedades från sig tjänst på universitet, eftersom hon var medlem i kommunistpartiet. I september år 2015 besökte Davis Sverige och höll en föreläsning på Kungliga konsthögskolan i Stockholm. 1500 personer hade anmält sig till föreläsningen⁶¹ trots att det endast fanns 175 platser.

6.2 Kvinnliga skribenter

Vi har studerat hur stor andel kvinnliga och manliga skribenter som publicerar material på informationsportalen Gatorna. Eftersom skribenterna i många fall är anonyma och endast publicerar texter under ett alias (användarnamn), är det i princip omöjligt att utan teknisk hjälp avgöra om det är en man eller kvinna som skrivit en text enbart baserat på användarnamnet. Ett sätt att avgöra författarens kön är att använda en algoritm som tränats att känna igen författarens kön utifrån deras texter.⁶² Som träningsmaterial har vi använt en mängd svenska bloggar (ungefär 2000 stycken) skrivna av män respektive kvinnor. Algoritmen tränas att avgöra författarens kön baserat på textuella särdrag. I det här fallet har algoritmen en träffsäkerhet på ungefär 84 %. Det är alltså ingen exakt vetenskap att kunna känna igen om en text är skriven av en man eller en kvinna med hjälp av en algoritm, men det kan ge en fingervisning om hur många texter som skrivs av män respektive kvinnor.

⁶¹ Nam, D (2015) Angela Davis på Sverigebesök. SVT 9 september 2015.

⁶² Kaati, L., Isbister, T., Cohen, K. Gender Classification with Data Independent Features in Multiple Languages. In proceeding of the European Intelligence and Security Informatics Conference. 2017.

Figur 6.1: Andel kvinnor och män som är aktiva skribenter på Gatorna.

Av de 685 personer som skriver inlägg på Gatorna väljer 364 att skriva på svenska.⁶³ Av dessa är 360 personer män och 4 kvinnor. Det är 243 användare som skriver på engelska och av dessa är 238 stycken män och 5 kvinnor. Detta innebär att ungefär 1,5 procent av skribenterna är kvinnor och 98,5% är män (se figur 6.1). Det verkar således vara få kvinnor som publicerar inlägg jämfört med män i alla fall på informationsportalen Gatorna. En liknande observation kan göras, om man studerar Fånggruppens webbsida (www.fanggruppen.com). Av de fångar som Fånggruppen uppmanar sina anhängare att brevväxla med är alla män och i de muckintervjuer som finns är det också bara män som intervjuas. Män verkar enligt våra analyser vara överrepresenterade i de svenska autonoma miljöerna, både som skribenter och som dömda för brott relaterade till de autonoma rörelserna. Detta stämmer väl överens med tidigare observationer som gjorts. Män är överrepresenterade när det kommer till våldsbejakande extremism medan det fåtal kvinnor som existerar uppmärksammas.⁶⁴

⁶³ Språket identifieras med en algoritm som kan känna igen språk med 95% säkerhet.

⁶⁴ Kimmel, M. (2018) Almost all violent extremists share one thing: their gender. The Guardian, 8 april 2018

7 Vem lockas?

Kärnan i våldsbejakande ideologier utgörs av en uppfattning om att det är tillåtet att använda eller främja våld för att uppnå olika politiska och ideologiska mål. Det kan till exempel handla om våldsamma demonstrationer, misshandel, hot eller skadegörelse eller uppmaning och understöd för sådant. Det finns idag en lång rad sådana grupperingar i Sverige och några av de autonoma grupperna utgör just sådana exempel. Olika terrorgrupper med religiösa ideologier samt nationalistiska grupper är ytterligare exempel. En fråga som ofta ställs i anslutning till diskussionen om våldsbejakande ideologier är den om vilka individer som ansluter sig till dessa organisationer och om det finns något gemensamt för de individer som ansluter sig till olika våldsbejakande grupper.

Forskningen inom psykologi, särskilt politisk psykologi, sociologi och kriminologi har länge försökt kartlägga faktorer som får en individ att anamma våldsbejakande extremistiska ideologier. Det finns idag en lång lista på olika faktorer beroende på vilken litteratur som studeras. I stora drag handlar det om faktorer som antingen finns i individens omgivning eller i den sociala kontexten⁶⁵⁻⁶⁶ och faktorer som pekar på något inom individen, som till exempel personlighet.⁶⁷ Här finns det likheter till frågan om arv och miljö som orsaker till extremism eller ett extremistiskt tänkande. Även om dessa likheter inte görs explicit så antyder den ena att söka sig till det extrema är rotad i människors genetik medan den andra syftar på miljö eller omgivning. Den forskning som lyfter fram den sociala kontexten gör gällande att personer som attraheras av extrema grupper är vanliga människor, som har råkat hamna i grupper eller sociala nätverk med säregen grupp dynamik som gör att en extrem ideologi anammas.⁶⁸ Ginges m.fl. har i sin analys av individer som har anslutit sig till islamistisk extremism sammanfattat detta genom följande: *“In sum, a key difference between terrorists and most other people in the world may lie not so much in individual pathologies, personality, education, income, or any other demographic factor but in small-group dynamics where the relevant trait just happens to be jihad”* (sid. 517).

Det finns ingen forskare idag som helt avvisar sociala faktorer som orsak till att vissa människor ansluter sig till extrema organisationer. Diskussionen handlar snarare om *vilka* sociala faktorer, ännu hellre *vilken* faktor, som är av störst betydelse. Samtidigt har flertalet forskare börjat lyfta fram betydelsen av

⁶⁵ Zimbardo, P. G. (2007). *The Lucifer effect: Understanding how good people turn evil*. New York: Random House.

⁶⁶ Atran, S. (2003). Genesis of Suicide Terrorism. *Science*, 299, 1534-1539

⁶⁷ Akrami, N., Bergh, R., & Obaidi, M. (2018). *What brings ordinary people into extreme situations?* Manuscript in preparation.

⁶⁸ Ginges, J., Atran, S., Sachdeva, S., & Medin, D. (2011). Psychology out of the laboratory: The challenge of violent extremism. *American Psychologist*, 66, 5017-519.

individfaktorer, det vill säga egenskaper som är unika för individen. De finns två inriktningar inom denna forskning. En inriktning menar att det är något kliniskt, det vill säga psykisk ohälsa, som ligger bakom attraktionen till extremism och extrema situationer. Mycket av den forskningen har baserats på religiös extremism (islamistisk och kristen) samt ensamagerande våldsverkare. Analyser här har visat att det finns en högre förekomst av självmordstankar, paranoia, schizofreni och självdestruktivt beteende bland personer som lockats till dessa grupper.⁶⁹ Det finns dock idag inte entydiga resultat som stöder denna inriktning. Tvetydigheten i de befintliga forskningsresultaten har fått forskare att börja undersöka om det finns flera *olika* typer av extrema individer och därmed frångå tanken om en enda typisk extremist. Med detta menas att det kan finnas flera varianter av extrema individer och att dessa skiljer sig i fråga om vad som driver dem till extremism.⁷⁰ Den andra forskningsinriktningen pekar på psykologiska karaktärsdrag som betraktas som normala men som i kombination kan leda till en ökad mottaglighet för extrema ideologier.⁷¹ Den forskning som utgår från psykologiska karaktärsdrag kan kanske ses som mer relevant i detta sammanhang, då den har studerat både individer som har deltagit i extrema våldsaktioner och individer som enbart har eller haft en intention att agera med våld. Kännetecknande för dessa individer är en auktoritär personlighet, ett polariserat svart-vitt tänkande, en låg grad av öppenhet som innebär mindre nyfikenhet samt ett ointresse för nya erfarenheter, en svårighet att tänka på annat sätt än det man är van vid samt en tendens att vara orädd och ha en sänkt förmåga att uppleva ångest och oro.

Medan beskrivningen ovan är passande för en person med en extrem ideologi oavsett ideologisk inriktning, kan den för vissa verka främmande som beskrivning för en person som är aktiv i just autonoma rörelser. Dessa rörelser kämpar inte så sällan för jämlikhet mellan olika sociala grupper (t.ex. kvinnor och män) och ser gärna att världen gjorde sig av med hierarkiska strukturer (t.ex. ekonomiska och sociala). Detta medan individer som tillhör de nationalistiska grupperingarna (som kan ses som motsatsen till autonoma) betonar tradition, är mer konservativa och nationalistiska och tenderar att vara mer intoleranta mot minoritetsgrupper som invandrare och homosexuella. Trots skillnaderna i hur dessa grupper kan beskrivas finns det fortfarande en likhet vad gäller psykologin som driver individerna till dessa extrema rörelser. Nya forskningsfynd visar att ideologiskt övertygade människor, oavsett inriktning, tenderar att visa intolerans

⁶⁹ Lankford, A. (2014). Précis of the myth of martyrdom: What really drives suicide bombers, rampage shooters, and other self-destructive killers. *Behavioral and Brain Sciences*, 37, 351-362.

⁷⁰ Corner, E., Gill, P., & Mason, O. (2015). Mental health disorders and the terrorist: A research note probing selection effects and disorder prevalence. *Studies in Conflict and Terrorism*, 39, 560-568.

⁷¹ Obaidi, M. Bergh, R., & Akrami, N. (2018). *The normal personalities of extremists: Examining violent and non-violent defense of muslims*. Manuscript in preparation.

mot individer som inte delar deras ideologi.⁷² Det är just denna intolerans som är den gemensamma nämnaren och det är också den som, om den förekommer i högre doser, får olika personer att attraheras av den våldsbejakande ideologin.

Att intresset för extrema grupper handlar mer om våldsbejakande tendenser än ideologi har uppmärksammats i olika sammanhang, till exempel i samband med kriget i Syrien. Här har det visat sig att vissa personer flyttar från den ena till den andra extrema gruppen utan att ta någon större hänsyn till ideologi.⁷³ Ett exempel från den svenska kontexten är ett fall där en person från en autonom miljö anslutit sig till en nationalistisk miljö. Detta uppmärksammades i en artikel som publicerades av AFA Stockholm i mars 2018. I artikeln har man valt att gå ut med namn och adress på en tidigare uppgiftslämnare som har varit aktiv i både Revolutionära fronten (en numera nedlagd autonom organisation) och i Nordisk ungdom (en nationalistisk gruppering). Huruvida historien är sann kan vara svårt att bevisa men tanken att det är en viss typ av individer som söker sig till extremistiska våldsbejakande grupperna och att ideologin är underordnad får alltmer stöd.⁶⁹⁻⁷⁴

Medan forskare kan vara oense i frågan om *vilka* faktorer som är viktigast, är de flesta ense om att både individfaktorer och sociala faktorer är viktiga för att förstå varför vissa väljer att ansluta sig till en extrem våldsbejakande ideologi. Att identifiera gemensamma faktorer för individer från olika våldsbejakande ideologier är viktigt i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism, både i digitala och icke-digitala miljöer.

⁷² Brandt, M. J., Reyna, C., Chambers, J. R., Crawford, J. T., & Wetherell, G. (2014). The ideological-conflict hypothesis: Intolerance among both liberals and conservatives. *Current Directions in Psychological Science*, 23, 27-34.

⁷³ Stern, J., & Berger, J. M., (2015). ISIS and the Foreign-Fighter Phenomenon. *The Atlantic*, 8 mars, 2015.

⁷⁴ Morf, G. (1970). *Terror in Quebec: Case studies of the FLQ*. Toronto: Clarke, Irwin.

8 Slutord

Det är ingen lätt uppgift att klassificera grupper, personer och ideologier som våldsbejakande, radikala eller extrema. En sådan klassificering beror dels på vem det är som påstår att något är radikalt men också att det extrema bara är extremt i relation till det som anses normalt och vad som anses vara normalt varierar beroende på vem vi frågar. Det är också en svår uppgift att skapa en heltäckande bild av våldsbejakande extremism både i verkligheten och i digitala miljöer. De autonoma grupperna är inget undantag. Detta beror dels på att det är svårt att överblicka alla grupperingar som tillhör samma ideologiska inriktning och dels på att deras närvaro på internet finns utspridd på en mängd olika platser som dessutom byter skepnad. Autonoma grupper har också ett högt säkerhetstänkande. I jämförelse med exempelvis nationalistiska miljöer som vi tidigare studerat, är det tydligt att de autonoma miljöerna inte väljer att kommunicera och diskutera aktuella händelser i öppna kommentarsfält. Det som utmärker de autonoma grupperna är snarare att de inte verkar ha ett behov av diskussioner på nätet utan att de snarare samlas kring enskilda aktioner av olika slag, exempelvis varierade former av protestaktioner.

Enligt Säkerhetspolisen har den autonoma miljön varit ganska tillbakadragen de senaste åren⁷⁵. Detta sägs till stor del bero på att några av de drivande ledarna har varit föremål för rättsprocesser och avtjänat fängelsestraff. Autonoma grupper har på senare tid börjat synas allt mer, framför allt i motdemonstrationer som organiserats i samband med Nordiska motståndsrörelsens aktiviteter. Andra specifika händelser som har lett till de autonoma gruppernas mobilisering är det återkommande G20-mötet. Inför G20 mötet i Hamburg bildades ett nytt nordiskt autonomt nätverk – *Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA)*. ARNA har en webbsida www.infoarna.org där man kan läsa att målet är att skapa ett nätverk för gemensamma aktioner, logistik och politiska diskussioner. Enbart grupper (inte individer) kan ansluta sig till ARNA nätverket. Från Sverige ingår grupperna Autonom organisering, Syndikalistiska ungdomsförbundet, Mangla Malmö, Framåt kamrater, Röda kärnan, Södra klubben och Kämpa Stockholm. Figur 8.1 visar en tweet från Autonom organisering, där man berättar om sin roll i ARNA och uppmanar till mobilisering kring G20 mötet.

⁷⁵ Säkerhetspolisen (2018). Säkerhetspolisens årsbok 2017. Stockholm: Säkerhetspolisen

autonomorganisering @autonomorganis1 · 22 feb. 2017

We are very happy to announce that we are part of forming the new **Autonomous Revolutionary Nordic Alliance (ARNA)** infoarna.org

🌐 Översatt tweet

See more about the mobilization on: infoarna.org

Figur 8.1: Autonom organisering annonserar deras roll i ARNA på Twitter.

När det gäller de digitala miljöerna, så kan vi konstatera att många av de platser vi valt att studera i den här rapporten är relativt nya, exempelvis skapades Gatorna under 2016 och Fånggruppen bildades 2015. Det finns också ett flertal autonoma rörelser som inte längre är aktiva på internet. Exempelvis har den sida (www.motkraft.net) som tidigare ansågs vara central för de autonoma rörelserna⁷⁶ ändrat format och är numera en Twitter feed. Det är uppenbart att rörelser och digitala platser ändrar form och försvinner samtidigt som nya initiativ dyker upp. Att förstå den dynamiken är en viktig del av förståelsen av dessa grupper.

Vi har i den här rapporten studerat ett antal autonoma grupper och försökt ge inblick i deras digitala kamp. Vi är medvetna om att det finns en stor mängd grupper som inte nämns här och att våra beskrivningar av de grupper som nämns inte är fullständiga. Det är svårt att uppskatta storleken på den autonoma miljön i Sverige och framför allt är det svårt att uppskatta hur stor del av den autonoma miljön som faktiskt är våldsbejakande. EU:s brottsbekämpande organisation Europol skriver i sin analys att antalet attacker från vänsterextrema och anarkistiska organisationer ökat markant under 2016.⁷⁷ Vi kan inte dra några liknande slutsatser baserat på de digitala miljöerna vi studerat utan observerar

⁷⁶ BRÅ & Säkerhetspolisen (2009) *Våldsamt politisk extremism*. Rapport 2009: 15, ISBN 978-91-86027-32-2.

⁷⁷ EU Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT). Europol 2017.

bara att det kontinuerligt bildas nya nätverk och grupperingar, samtidigt som andra grupperingar läggs ner.

Den största delen av de autonoma rörelsernas digitala kamp fokuserar på att mobilisera inför stora händelser och aktioner samt att sprida ett ideologiskt budskap och informera om genomförda aktiviteter.

ISSN1650-1942

www.foi.se